

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Forum Competens Quæstionibus ex Universo Jure
selectis, atque ad praxin utilissimis illustratum, Seu
Tractatus Canonico-Civilis**

Friderich, Melchior

Ingolstadium, 1709

§. VI. Utrùm præventus & judicatus ab uno Judice judicari in eadem causa
denuo possit ab alio?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61662](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61662)

Sam 19. de Testib. & Barbosa l.c. n. 114. hanc doctrinam solum procedere, quando per privilegium & exemptionem Statui annexam jus partis duntaxat suspenditur aut differtur; secus verò, si quoad causam jam motam & pendentem omnino extingueretur jus partis: istud enim etiam per motum proprium Principis nunquam censetur sublatum, nisi tollendum Princeps ex gravi & publica causa judicârit, & hoc in rescripto expresserit.

§. VI.

*Utrum prævencus & judicatus ab uno Judice
judicari in eadem causa denuo possit ab
altero.*

SUMMARIUM.

803. *Distinguuntur varij casus, de quibus quæstio esse potest.*
 804. *Rejicitur opinio asserentium, posse procedi à Judice seculari, si Ecclesiasticus solum processit per viam Inquisitionis.*
 805. *Potest punire Judex secularis, si Ecclesiasticus pœnam imposuit solum medicinalem.*
 806. *Aut crimen sit tale, quod vindicandum sit pœnâ sanguinis.*
 807. *Non potest procedere alter, si prior inflixit pœnam delicto commensuratam.*
 808. *Punitus pœnâ temporali ab uno Judice, eâdem puniri ab altero amplius non potest. Stabilitur assertio auctoritate DD. & Juris.*
 809. *Ac ratione.*
 810. 811. 812. *Respondetur ad opposita.*
 813. *Potest procedere alter Judex, si prior condemnavit in contumaciam.*
 814. *Aut si reus pœnam à priore dictatam non solvit.*
 815. *Aut si in priore judicio prævencatio intervenit.*
 816. *Aut pœna à primo Judice imposta solum fuit preparatoria alterius judicij.*

817. Aut una tantum species delicti fuerit punita.
818. Aut coram uno Iudice agatur civiliter, coram altero criminaliter.
819. 820. Absolutus ab uno Iudice, non potest de eodem crimine judicari & condemnari ab altero.
821. 822. Respondetur ad opposita.
823. Judicari tamen denuo potest reus, si prius fuit absolutus tantum ab instantia iudicij.
824. Vel si tertius quispiam suum dolorem persequatur.
825. Vel absolutio facta fuerit per collusionem.
826. Vel actum prius fuerit solum civiliter, ac postea agendum sit criminaliter; aut vicissim.
827. Vel facta fuerit absolutio à crimine solum incidenter in iudicium deducto.
828. Vel crimen prius denunciatum fuerit denuntiatione solum Evangelicâ.
829. Vel absolutus illud postea confiteatur in iudicio & sponte.
830. Vel prius tantum transactum fuit super crimine.
831. Absolutus ab uno Iudice non potest reassumi ab altero, tametsi prior non potuerit pœnam debitam infligere.
832. Et licet prior solum processerit per viam Inquisitionis, vel sint Iudices diversorum territoriorum.
833. Absolutus ab uno Iudice etiam per gratiam & dispensationem, non potest puniri ab altero.
834. Quem tamen effectum non habet privata partis læsæ remissio.
835. Nec absolutio unius Iudicis præiudicavit alteri, qui reum prius condemnavit in contumaciam.
836. Mens Auctoris circa hætenus dicta declaratur.

803. Cùm præventioni, uti hætenus dictum est, locus sit in Causis Mixti Fori, ac quodocunque plures Iudices concurrentem jurisdictionem habent, uti habet Iudex domicilij cum Iudice loci, ubi delictum patratum aut contractus initus fuit: quaestio difficilis multumque controversa decidenda superest, utrum

si is, qui prævenit alterum, causam terminavit vel condemnando reum vel absolvendo, alter eam reassumere possit, & reum à priore Judice absolutum condemnare, aut condemnato & punito aliam & novam poenam infligere. Distinctio hinc facienda est inter aliquot casus. Hanc quia multi DD. omiserunt, idcirco in varias abièrunt sententias, quarum singulæ falsæ sunt, si generatim & de omni casu sumantur; veræ singulæ, si sumantur de diversis. Distinguendum in primis est inter casum, quo reus per Judicem prævenientem condemnatus & punitus fuit; ac inter alterum, quo fuit absolutus. Secundò distinguendum est inter crimina, quæ morte aliave poenâ sanguinis vindicanda sunt; ac inter ea, quibus alia quæpiam poena vel corporalis vel pecuniaria est statuta. Tertio inter poenas merè medicinales, & alias non medicinales sed vindicativas. Quartò inter poenas delicto commensuratas, aliásque non commensuratas, sed leviores; easque vel ordinarias vel extraordinarias & arbitrarias. Quintò denique inter absolutionem à crimine & declarationem innocentia, ac inter absolutionem solum ab instantia. Quæ omnia si ritè discernantur, & ponderentur DD. verba, rationesque ac Jura, quæ adducunt, facillè apparebit, plerosque, qui passim tanquam inter se contrarij citantur, reipsâ non dissidere, sed diversas ipsorum opiniones de diversis casibus absque ea, quæ eisdem imponitur, discordia procedere.

804. Removendâ hinc ante omnia est opinio antiquorum DD. qui ferè distinguebant inter casum, quo Judex Ecclesiasticus per viam inquisitionis; & casum, quo ad partis querelam processerit. Et in priori quidem casu respondebant, Judicem secularem posse procedere contra laicum à Judice Ecclesiastico jam punitum: quia de Jure Canonico Judex per viam inquisitionis procedens non potest in poenam ordinariam, sed solum in extraordinariam condemnare, juxta doctrinam Interpretum in *C. Qualiter Et quando de Accusatione*. Ac propterea reum tanquam non competenti poenâ mulctatum posse iterum de eodem crimine accusari.

cusari & puniri: secus, si ad querelam partis processerit Judex. Ita Panorm. Butr. Felin. ac passim alij in *C. De his de Accusation.* Verum hodie inutilis est ista distinctio. Nam præterquam quòd raro amplius proceditur per viam accusationis, sed ad delationem Promotoris Fiscalis, qui est loco accusatoris, uti notant Foller. in *Praxi crim. Can. c. 35. n. 21.* & Farinac. *lib. 1. Prax. crim. tit. de Inquisit. q. 4. n. 3.* vel per inquisitionem: hæc tamen etsi sit modus extraordinarius procedendi contra criminosos, hodiernâ tamen praxi est ordinarius, & poenas ordinarias infligit Judex tam Ecclesiasticus quàm laicus, tametsi hæc viâ inquisitionis procedat. Itaque omisâ istâ Veterum distinctione

805. Dicendum est I. Si Judex Ecclesiasticus laico imposuit poenam spiritualem ac medicinalem, & potiùs ad salutem animæ, quàm ad corporis afflictionem & in vindictam, procedere contra eundem potest Judex laicus ad poenam temporalem. Sumitur ex *L. Placet §. Si quis contravenerit C. de SS. Eccles. & cum communi DD. tradunt Jul. Clar. lib. 5. Sentent. §. fin. q. 17. V. Sed quero, Aretin. consil. 58. n. 8. Gomez tom. 3. var. resol. c. 1. concl. 2. n. 40. Farinac. cit. q. 4. n. 8. Scaccia de Judic. lib. 1. c. 12. n. 91.* Ratio patet: quia per poenam illam solum spiritualem & medicinalem, v. g. censuram, aut injunctum opus aliquod pium, nondum est, uti ponitur, sufficienter punitum delictum: igitur non est ratio, cur tunc procedere non queat etiam Judex laicus, ut sic Justitiæ Vindicativæ & Reipublicæ læsæ per poenam temporalem, quæ reus in corpore aut bonis fortunæ punitur, satisfiat. Ex quo sequitur, quod cum Panorm. Imol. ac aliorum communi tradit Gomez *l. c.* per poenam quantumcunque magnam in foro arcano poenitentia à Confessario impositam nullatenus tolli poenam imponendam in foro externo seu Civili seu Ecclesiastico.

806. Dicendum est II. Quando crimen est tale, in quod statuta est poena, quam infligere nequit Judex Ecclesiasticus, videlicet poena sanguinis, procedere contra reum potest Judex laicus, non obstante, quòd præventus fuerit reus ab Ecclesiastico, &

& jam punitus poenâ aliquâ etiam temporali, quæ tamen delicti gravitate sit multò minor. Ita rursus cum communi Gomez *l. c. n. 40.* Scaccia *cit. c. 12. n. 91.* Farin. *cit. q. 4. n. 11.* Decian. *Tract. Crimin. tom. 1. lib. 9. c. 45.* Sumitur ex *C. Felicis 5. de Pœnis in 6. §. Per hoc quoque.* Patetque ratio: quia expedit Republicæ, ut crimina non maneant impunita. *L. Ita vulneratus in fin. ff. Ad L. Aquil.* manerent autem ferè impunita crimina atrociora, si poena mortis aut mutilationis non infligeretur.

807. Dicendum est III. Si Judex Ecclesiasticus reum multavit aliquâ poenâ delicto proportionatâ & commensuratâ, non poterit Judex secularis iterum punire: ac vicissim punitus ab isto debitâ poenâ non poterit denuo puniri ab illo. Ita tradunt Joan. Andr. & Dominic. *in cit. C. Felicis*, Panorm. *in C. Tuæ de Procurat. col. penult.* Aretin. *in C. De his criminib. de Accusation.* Covarr. *lib. 2. var. resolut. c. 10. n. 5.* estque communis Interpp. & certa sententia, malè dubitante Alciato *in C. 1. de Offic. Ordin.* Veritas assertionis patet cum ex Juribus mox allegandis; tum ex eo, quòd reo fieret injuria, si ab uno Judice debitâ poenâ jam affectus, ab altero denuò puniretur: quia hac ratione ultrà, quàm meretur, castigaretur, & per consequens non tantum violaretur Justitia Vindictiva, quæ jubet poenas æquales delicto imponi; sed etiam Commutativa, quia læderetur jus, quod habet delinquens, ut non puniatur gravius, quàm mereatur delictum. Ex quo consequens est, quòd etiam in priore casu, quem *num. preced.* attuli, poena corporis à Judice seculari sit temperanda, ut videlicet juncta illi poenæ, quam jam inflixit Ecclesiasticus, non excedat gravitatem & mensuram delicti. Quia etiam ab ipso Deo severo omnis peccati ultore, teste Nahum *c. 1. v. 9. non consurgit duplex tribulatio*, vel ut Septuaginta legunt, *non vindicabit Dominus bis in idipsum in tribulatione.*

808. Dicendum est IV. Punitus poenâ temporali ab uno Judice seu Ecclesiastico seu laico, non potest denuò puniri ab altero, tamen si illa poena fuerit aliquantò minor illâ, quam Judex pu-

niens imponere potuisset, & quam alter Judex fuisset impositurus. Ita tenent Bartol. in *L. Prætor edixit §. Si dicatur ff. de Injur.* & in *L. Quod ergo §. Pœna gravior ff. de his, qui not. infam.* ac in *L. 1. ff. Vi bonor. raptor.* Cynus in *L. Nullum C. de Testib. in fin.* ubi ait, hanc esse communem Legistarum sententiam, Baldus *lib. 1. consil. 34. in fin.* ubi ait, quotidie ita practicari, Angel. Alber. & Dynus in *L. Senatus ff. de Accusat.* Jacob. Butrio in *L. Et si severior C. Ex quib. caus. infam. irrog.* Salycet. in *L. Qui sepulch. C. de Sepulch. viol. col. 3. n. 8.* ubi communem dicit, Joan. Andr. & Gemin. in *cit. C. Felicis*, Panorm. in *cit. C. Tuæ de Procurator.* Boss. in *Tract. crim. tit. de Foro comp. n. 88.* Scaccia de *Judic. lib. 1. c. 12. n. 91.* Gomez. *cit. c. 1. n. 39.* Sperelli *tom. 1. Decis. Fori Eccles. decis. 92. à n. 6. & tom. 2. decis. 134. à n. 11.* Patet ex *L. Senatus censuit 14. ff. de Accusat. L. Licet 6. §. fin. ff. Naut. Caup. Stabul.* ubi habetur, neminem ob idem crimen pluribus legibus reum fieri, & sæpius de ejusdem hominis admisso non quaeri. Idemque tradit Ulpian. *L. Prætor edixit 7. §. Si dicatur ff. de Injur.* Unde communiter resolvunt DD. quando diversis foris aut per diversas leges diversæ poenæ sunt statutz, & una non mere medicinalis est, sed utraq; ad vindictam tendit, & ordinaria est, unâ impositâ & exactâ tolli alteram, nec posse alteram imponi, quamvis illa, quæ imposita fuit, sit minor alterâ, quæ imponi itidem posset. Et hoc fundamentum Gomez. *l. c. n. 40.* ait esse invincibile ad probandum, quod sententia in foro Ecclesiastico lata, etiam in criminalibus, pariat exceptionem rei judicatz in foro laico, ita ut Judex secularis amplius procedere nequeat: dummodo crimen sit tale, quod per Judicem Ecclesiasticum condignè puniri possit.

809. Accedit ratio paulò antè allata: quia in criminibus mixti fori locus est præventioni; præventionis autem natura ac essentia, & ut sic dicam, jus est, ut alterius Judicis jurisdictionem cessare faciat. *L. Si quis postea ff. de Judic. & C. Proposuisti 19. de Foro comp. & utrobique Interpp. ac in C. Ut debitus de Appellat.*

&

& C. *Cum plures de Offic. & potest. Judic. Deleg. in 6.* Hunc autem effectum non haberet, si alter Judex cognoscere rursus & vindictam sumere posset de crimine, de quo jam sumpsit alter.

810. Hinc non valet, quod Alciatus *l. c.* ait, reum per delictum mixti fori facere injuriam utrique legi, Ecclesiasticæ videlicet & Civili, ac propterea ab utroque Judice coërceri posse. Hoc enim solum probat, quod uterque procedere possit præveniendo alterum; non verò, quod possit procedere, si ab altero jam est præventus, & reum denuo punire: aliàs effectum non haberet præventio, possètque contra reum procedi in foro tam delicti quam domicilij, tametsi in alterutro jam fuerit punitus; quod nemo facile admiserit.

811. Neque obstant *L. Placet 5. C. de SS. Eccles. L. Si quis in hoc genus C. de Episc. & Cleric. L. 2. ff. de Sportul.* similesque aliæ, quibus contrarium statui videtur: nam loquuntur solum de casu, quo Judex unus medicinalem solum poenitentiam imposuit, aut commensuratum delicto atroci poenam imponere nequijt, ut fuse ostendit Sperelli *cit. decis. 134. à n. 29.* ubi pariter à n. 42. demonstrat, plurimos DD. qui in contrarium citantur, re ipsa nostram sententiam tenere. Unde non bene ait Jul. Clarus *lib. 5. Sentent. §. fin. q. 57. n. 14.* communem esse opinionem DD. posse punitum à Judice Ecclesiastico postea gravius puniri à Seculari, nisi illa intelligatur de casibus n. 805. & 806. allatis.

812. Pariter non obstat illa regula, quam tradunt Baldus in *L. Placet C. de SS. Eccles.* aliique Interpp. jurisdictionem Ecclesiasticam & Secularem esse penitus distinctas & separatas, nec unam ab altera impediri posse. Nam sensus duntaxat est, quod hæc in causis profanis laicorum, illa in causis Ecclesiasticis procedat, nec turbare debeat alteram, seque causis non suis immiscere: & quod in causis mixti fori, ubi semel prævenit unus Judex, alter amplius procedere nequeat. Non verò, quod si unus jam prævenit & punivit reum, etiam alter punire valeat. Hoc enim iniquum valde foret, cum quod ageretur contra Justitiam, ut paulò antè dixi,

dixi, Commutativam æquè ac Vindicativam, videl. ultra condignum multando reos; tum quòd prioris Judicis sententia contemptibilis redderetur; tum quòd natura & jus præventionis everteretur.

813. Limitanda tamen est assertio modò facta, & dicendum V. Judicem Secularem contra reum jam condemnatum ab Ecclesiastico, ac vicissim, procedere posse. I. Quando Judex unus condemnavit reum in contumaciam. Locum tunc præventioni non esse constat ex dictis suprà n. 786. & tradunt præter ibi relatos, Bartol. in *L. Sepulchri violati ff. de Sepulch. viol. n. 2 ac 3.* ac alij Interpp. *ibid.* Caccialup. in *L. Cunctos populos C. de Summ. Trinit. n. 27.* ubi testatur de praxi, Baiard. *ad Jul. Clar. in §. fin. q. 39. n. 44. §. q. 57. n. 24.* Socin. *lib. 2. consil. 237.* Boss. *Pract. crim. tit. de Foro comp. à n. 82.* Farinac. in *Praxi crimin. lib. 1. tit. 1. q. 7. n. 55.* cum multis alijs, quos allegat. Nisi reus contumax postea compareat & expensas refundat, uti volunt Angel. *de Malefic. V. Hac est quædam inquisitio n. 86.* Felin. in *C. Ex tenore de Rescript. n. 5.* Gram. *decis. 26. n. 10.* ac alij, quos refert Anton. Gabriellus *lib. 2. Opin. com. tit. de Judicijs conclus. 1. n. 24.* Quod quomodo intelligendum sit, dixi *cit. n. 786.*

814. II. Quando reus ab uno Judice condemnatus poenam non solvit: tunc enim ex mente Bartoli *l. c.* Caccialup. *l. c. v. Secundus casus*, ac aliorum, poterit ante paritionem Judici præstitam ab altero judicari ac puniri, nec prior sententia exceptionem pariet rei judicatæ. Videtur tamen, quòd in tali casu Judex Ecclesiasticus potiùs implorare debeat brachium Judicis secularis ad coërcendum reum, ut poenam impositam impleat. Ac vicissim, quòd si Judicis Secularis potestas ac vis non sufficiat ad cogendum, implorari debeat Judex Ecclesiasticus, ut per censuras compellat: uti fieri solet, quando alterutrius Judicis potestas vincere ac coërcere nequit delinquentium improbitatem.

815. III. Si dolus & fraus intercessit, videlicet si reus curavit in se inquiri vel accusationem institui in foro mitiore ad effu-

giendam poenam duriolem: cum enim tunc preventio locum non habeat, ut dixi supra n. 788. poterit procedere alter Judex: nisi à priore reus jam punitus poenâ condignâ fuerit.

816. IV. Si poena ab Ecclesiastico Judice imposita fuit tantum præparatoria alterius poenæ, v. g. cum Clericus ob crimen atrox privilegio Fori privatur, & degradatur: poterit enim tunc ad poenam criminis ordinariam procedere Judex laicus; cum illa privatio & degradatio eum potissimum in finem fiat, ut jurisdictio secularis locum habeat & poenâ condignâ vindicari crimen possit. *Auth. de Sanctiss. Episcopis §. Si quis contra V. Si verò crimen. C. Cum non ab homine de Judic.*

817. V. Quando plures delicti species in uno crimine concurrunt, v. g. adulterium & incestus, furtum & sacrilegium. Poterit enim tunc, quando unus Judex tantum processit super una qualitate & specie delicti, alter procedere super altera, uti sumitur ex *L. Si adulterium cum incestu 38. ff. ad L. Jul. de Adulter. L. Qui de crimine C. de Accusation. & tradunt Franc. in C. Felicit §. Per hoc quoque de Pœnis in 6. Angel. in L. Qui accusare ff. de Accusat. n. 5. § 6. & Salycet. ibid. n. 65. Boër. decis. 289. n. 3. Germon. lib. 3. de Sacror. immunitate c. 12. à n. 8. Ratio patet ex dictis n. 806. quia aliàs una species delicti eaque gravissima impunita maneret. Addunt Bartol. in *L. Senatus censuit 14. ff. de Accusation.* Angel. Salycet. Germon. & Boër. ll. cc. unam poenam sufficere, si una qualitas delicti contineatur sub altera tanquam species sub genere, uti adulterij species sub genere libidinosæ intemperantiæ & fornicationis. Verum per se evidens est, quod si crimen punitum fuit poenâ adulterij, puniri amplius nequeat ut simplex intemperantia & fornicatio; hujus enim tota malitia indistinctè & inseparabiliter continetur sub adulterio, nec speciem ab illo diversam constituit, unde punito poenâ condignâ adulterio nihil amplius remanet puniendum. Si verò adulterio imposita ab uno Judice simplicis duntaxat fornicationis poena fuit, negari nequit, posse ab altero Judice procedi ratione adulterij;*

terij; aut ratione sacrilegij, si furtum sacrilegum punitum ab uno Judice fuit solum ut furtum simplex & non qualificatum.

818. VI. Quando coram uno Judice actum fuit de crimine tantum civiliter, & ad interesse, agi coram altero potest criminaliter & ad vindictam *L. 1. C. Quando civilis actio.* Bartol. in *L. 1. ff. de vi bonor. raptor.* Angel. *l. c.* Joan. Andr. in *cit. C. Pelicis n. 8. & ibid. Franc. n. 4. v. 2.* ac aliorum communis apud Gomez tom. 3. *var. resolut. c. 1. n. 39.* Neque enim actio rei persecutoria tollit actionem merè poenalem, sed utràque quis rectè experitur. *L. 7. §. 1. ff. de Condict. furt. §. fin. Inst. de obligat. quæ ex del. nasc. L. 54. §. 3. ff. de Furt. L. 34. §. 2. & L. 44. ff. de O. & A. L. 45. ff. Pro Socio, L. 29. ff. Depos. L. 42. ff. Locat.* Si tamen Vir criminaliter egit contra uxorem adulteram ad poenas adulterij infligendas, non potest eo judicio finito postea agere civiliter ad separationem thori dotisque ac aliorum bonorum amissionem, uti cum Hostiensi tradunt Panorm. in *C. Tua de Procurator. n. 5.* Felin. in *C. Cum sit generale 8. de Foro comp. n. 21.* Petr. Barbosa in *L. 2. ff. Solut. matrim. p. 1. prin. n. 138.* Sanchez *lib. 10. de Matrim. disp. 8. n. 19.* ac alij: quia utrumque judicium tendit ad idem, nempe ad poenam adulterij, licet secundariò respiciat commodum & interesse actoris. Et quamvis Anton. de Butrio teneat, id locum non habere, si à priore Judice, videlicet Ecclesiastico, sola thori separatio imposita fuit, idem tamen etiam de hoc casu tenendum existimant cit. DD. cum etiam, quando de ea separatione agitur, dicatur judicium tendere ad vindictam. At quando poena utriusque Fori tendit ad vindictam, unà imposità alia imponi nequit, ut cum Joan. de Imola aliisque tradit Anan. in *C. de his de Accusat. n. 7. ex L. Prætor edixit 7. §. Si dicatur 1. ff. de Injurijs.* Ubi tamen advertendum est, hoc solum procedere de illo, qui jam egit: agere enim alius, qui propriam persequitur injuriam, nihilominus potest.

819. Dicendum est VII. Absolutus ab uno Judice non potest de eodem crimine judicari & condemnari ab altero Judice, sed

contra quemcunque alium Judicem & accusatorem exceptione rei judicatae tutus est. Ita asseritur C. 6. de Accusation. ibi: De his criminibus, de quibus absolutus est accusatus, non potest accusatio replicari. Et tradunt Glossa, Innocent. Panorm. Butr. ac alij communiter. Idem traditur C. 2. de Exception. in 6. Cum quidam Seculares Judices (ait Bonifacius VIII.) dum coram eis excipitur de re per Ecclesiasticum Judicem judicata, in casu, quo ad eum pertinet cognitio de consuetudine vel iure, recusent excipientes audire, in derogationem jurisdictionis Ecclesiasticae & contemptum: decernimus, ut per censuram Ecclesiasticam ab iniquitate coërceantur hujusmodi, & ad admittendum exceptionem eandem (ubi aliàs de jure admitti debet) à locorum Ordinarijs compellantur. Similiter Ecclesiastici Judices, si coram ipsis excipiat de re per Secularem Judicem judicata, exceptionem ipsam admittant, in ijs, quae animarum periculum non inducunt.

820. Idem statuitur Jure Civili. Nam, ut dicitur L. Prævariationis 3. §. 1. ff. de Prævaric. si reus accusatori publico iudicio idem præscribat, quod dicat, se eodem crimine accusatum & absolutum, cavetur lege Julia publicorum, ut non prius accusetur, quam de prioris accusationis prævaricatione constiterit & pronunciatum fuerit. Juxta L. Si cui crimen 7. §. 2. ff. de Accusation. ijsdem criminibus, quibus quis liberatus est, non debet Præses pati eundem accusari: Et ita Divus Pius Salvio Valenti rescripsit. Et, ut dicitur L. 14. ff. eod. Senatus censuit, ne quis ob idem crimen pluribus legibus reus fieret. Idem habetur L. Hi tamen 11. §. 2. ff. eod. Idem L. Qui de crimine 9. & L. Si quis homicidij 11. C. eod. L. Sepulchri violati actio ff. de Sepulch. viol. L. fin. C. de Custod. reor. L. 2. C. de Except. rei judic. L. 1. C. Quando provocare non est necesse. Traduntque Bartol. in cit. L. 3. Gloss. Bald. Bartol. alijque communiter in cit. L. 11. C. de Accusat. Boss. in Pract. Crim. tit. de Sententijs n. 64. Gomez tom. 3. var. resolut. c. 1. n. 26. Cujacius in cit. L. 9. C. de Accusat. alijque, quos congerunt Emman. Gonzalez in cit. C. 6. de Accusat. n. 2. Aylon in Gomez. cit. n. 26.

n. 26. & Farin. lib. 1. Prax. crimin. tit. 1. q. 4. n. 1. Unde non apparet, quo jure Covarr. lib. 2. var. resolut. c. 10. n. 6. & ex ipso Jul. Clarus lib. 5. Sentent. §. fin. q. 57. n. 11. asserat, omnium consensu receptum esse, quòd laicus de crimine mixti fori accusatus coram Judice Ecclesiastico & ab eodem causà cognità absolutus, coram Judice laico de illo crimine accusari & puniri possit. Quod nisi intelligatur de casibus, quos mox excipiam, planè falsum esse constat ex juribus & auctoritate DD. modò relatis. Neque vera essent, quæ de Præventionis jure statuta legibus sunt, ut suprà dixi, si Judex Secularis liberè procedere posset contra reum ab Ecclesiastico absolutum: quia non esset ligata illius potestas & sublata jurisdictio, si non obstante præventionis à Judice Ecclesiastico facta procedere contra reum posset, cum tamen ex citatis Juribus constet, cessare jurisdictionem Judicis præventi quoad causam, in qua præventus fuit. Nec facile quispiam, ut opinor, concesserit, reum absolutum à Judice laico posse judicari à Judice Ecclesiastico & puniri pœnâ temporali. Quod si non potest Judex Ecclesiasticus, vicissim non poterit Judex secularis; tum quòd Jura, dum præventionem in causis mixtis concedunt, non distinguunt inter unum ac alterum, nec plus juris tribuunt laico quàm Ecclesiastico; tum quòd iniquum per se est, potestati sublimiori minus indulgeri, quàm inferiori, plusque fidi ac tribui æquitati & justitiæ secularium, quàm Ecclesiasticorum Judicum. Denique adeò verum non est, quod dicunt Covarr. & Clarus, contrariam sententiam omnium consensu receptam esse, ut Gomesius cit. c. 1. n. 40. in fine asserat eam teneri à solo Ancharano in regulam Ea qua 26. Juris in 6. col. 17. q. 9. ac Oliva p. 2. de Foro Eccles. q. 28. n. 14. testetur, se eam non reperisse communem.

821. Neque valet, quod quis fortè dicet, laico Judici ordinariam jurisdictionem in laicos competere, non item Ecclesiastico, ac propterea mirum non esse, quòd is procedere contra suos subditos possit, non obstante, quòd jam absoluti sint ab Ecclesiastico; neque è contrario sequi, quòd absoluti à Judice seculari

culari judicari possint ab Ecclesiastico, cum hic non sit Judex ipsorum ordinarius. Non, inquam, ista valent: quia sicut Judex Ecclesiasticus est ordinarius laicorum quoad causas spirituales, ita pariter competens & ordinarius est quoad causas mixti fori, nec quoad istas minus jurisdictionis in eosdem ipsi competit, quam seculari. Unde cum par sit utriusque jurisdictionis, par quoque conditio utriusque esse debet, ita videlicet, ut si laicus mixti criminis reus à Judice laico absolutus judicari amplius nequit ab Ecclesiastico, vicissim ab isto absolutus judicari nequeat ab illo.

822. Pariter non valet, quod ajunt Felin. in C. *At si Clerici* 4. de *Judic.* n. 4. Anan. in C. *Qualiter & quando* 24. S. *Ad corrigendos de Accusat.* n. 21. Marta de *Jurisdict.* p. 2. c. 175. n. 13. Valasc. *consult.* 48. n. 9. textum cit. C. 7. S. *ult. de Exception.* in 6. solum intelligendum esse de Civilibus, non item de Criminalibus. Nam imprimis Baldus & Marian. Socin. quos allegant & sequuntur, id non asserunt: neque asserere potuerunt, cum textus decisio sit universalis absque ulla distinctione inter civilia & criminalia. Neque ulla erat distinguendi ratio. Imò ratio, quæ in decisione affertur, de utrisque procedit. Hinc nullus alius Interpretes illam distinctionem & discrimen agnovit. Demum Jura alia n. 819. S. *seq.* allegata aperte loquuntur etiam de criminibus; unde de ijs intelligendus pariter est textus cit. C. 2. de *Exception.* ac etiam hoc deficiente abundè nostra assertio probaretur ex illis.

823. Quamvis autem, quod assertum modò est, reum videlicet absolutum in uno foro non posse amplius judicari in altero, non sit limitandum ad sola civilia: exceptiones tamen & limitationes alias, easque varias, patitur. Nam primò repeti reus potest non tantum coram eodem Judice, sed etiam diverso, si absolutus non fuit sententiâ definitivâ, seu eâ, quâ absolute declaratus est innocens; sed solum interlocutoriâ, seu ab hac instantia & observatione judicij, v. g. propter inhabilitatem accusatoris, defectum libelli, defectum probationum &c. Et quidem repeti tunc reum posse per viam vel accusationis vel inquisitionis non

non tantum ab eodem Judice, à quo fuit absolutus ab instantia; sed etiam ab alio, v.g. à Judice delicti, si est absolutus à Judice Domi-
 ciliij; vel à Judice Ecclesiastico, si à laico, ac vicissim, tradunt cum
 communi DD. Farin. lib. 1. Prax. Crimin. tit. 1. q. 7. n. 26. v. Et
 quod attinet, ac Sperelli decis. 134. n. 65. Ratio est: quia etsi per
 præventionem prior Judex jurisdictionem privativè obtineat, hoc
 tamen solum procedit de illa instantia & judicio, quo alterum
 prævenit; non verò de quocunque altero. Neque convenit li-
 gatas esse manus alterius Judicis meliores probationes habentis.
 An verò, qui simpliciter absolutus fuit, censeatur absolutus defi-
 nitivà sententiâ & tanquam innocens; an verò solum ab instan-
 tia, dubium est. Ad quod teste Jul. Claro lib. 5. Sentent. §. fin.
 q. 57. n. 3. communiter respondent DD. censeari absolutum so-
 lum ab instantia. Quia verò juxta praxim aliquorum tribunali-
 um, quando fit absolutio solum ab instantia, adjungitur clausula
rebus sic stantibus, vel *cum non fuerit probatum* &c. idcirco si sen-
 tentia absque hujusmodi clausula profertur, censeatur esse definitiva,
 & lata super innocentia, nisi contrarium aliunde colligi possit.

824. Secundò. Repeti reus ab uno Judice absolutus coram
 altero, sicut coram eodem, potest, si alius quispiam suum dolo-
 rem persequatur, doceatque, se ignorasse accusationem ab altero
 fuisse institutam. E. g. si actum fuit ab uno de populo ex Lege
 Julia de vi publica contra eum, qui armatos homines coëgit, &
 vim alicui intulit, posteaque superveniat is, cui vis illata est: per-
 mittendus enim est privatam injuriam in judicium deducere, non
 obstante absolute ad primam accusationem factâ. *Putem*, in-
 quit Ulpian. L. Si cui 7. §. 2. ff. de Accusation. *quoniam res inter
 alios judicatæ, alij non præjudicant, si is, qui nunc accusator exti-
 tit, suum dolorem persequatur, doceatque se ignorasse accusationem
 ab alio institutam, magna ex causa eum admitti ad accusationem
 debere.* Idemque L. Si maritus 74. §. 2. ff. ad L. Jul. de Adulter,
 ait: *Si accusatione instituta absoluta sit mulier extraneo accusante,
 tamen marito debet permitti restaurare accusationem, si idoneas
 causas*

causas allegare possit, quibus impeditus non instituit accusationem. Probatur autem ignorantia per absentiam, ut tradunt Gomez *cit. c. 1. n. 26. in fin.* Foller. *in Pract. crimin. Canon. c. 35. n. 7.* & Farinac. *in Praxi crimin. lib. 1. tit. 1. q. 4. n. 21.* quia ex absentia regulariter præsumitur ignorantia. *L. Tres fratres ff. de Pactu L. Titius §. Lucius ff. de Liber. §. posthum.* Bald. *in C. Cognoscentes de Constitut. & ibid.* Panorm. *n. 10.* Felin. *n. 19.* Decius *in C. Super literis de Rescript. n. 7. & consil. 38. n. 7.* Ex præsentia verò præsumitur notitia: quæ tamen præsumptio tollitur per juramentum. Gloss. *communiter recepta in cit. L. Si cui §. lisdem V. Doceatque,* Baldus *in L. 2 §. penult. ff. Si quis caus. Panorm. & Felin. in C. De his 6. de Accusat. Aretin. consil. 38. col. ult.* Foller. *cit. c. 35. n. 7.* Jul. Clarus *cit. q. 57. V. Sed pone.* Cæterum quamvis DD. hîc solum mentionem faciant accusationis ab alio prius institutæ, ob paritatem tamen rationis idem dicendum videtur de casu, quo Judex processit per viam inquisitionis, ita ut non obstante absoluteione admittendus sit accusator, qui suam suorumve injuriam persequitur: dummodo doceat, se ignorasse, quòd Judex processum inquisitionis instituerit, seque accusare citius non potuisse.

825. Tertiò. Procedere alter Judex potest, si reus à priore legitime & rite absolutus non fuit, sed per collusionem v. g. aut fraudem. *L. 3. ff. de Prævaricat. L. 3. §. Si tamen plures ff. de liber. homin. exhib. L. 30. §. 3. ff. de Jurejur. L. Si quis homicidij C. de Accusation. cit. L. Si cui §. lisdem ff. eod. & ibi Glossa ac Bartol. C. fin. de Collus. deteg. & ibi Panorm. & Anan.* Idque procedit sive collusio seu prævaricatio intervenerit cum Judice, sive cum testibus, sive cum tabellione. Jul. Clar. *cit. q. 57. V. Ultrius quæro,* Farinac. *cit. q. 4. n. 13.* Ratio est, quòd nemini fraus sua debet patrocinari, nec nocere alteri ad favorem publicum volentis accusare aut accusationem recipere vel inquisitionem facere.

826. Quartò. Absolutus ab uno Judice conveniri coram altero potest, si coram uno actum est civiliter, & coram altero agendum sit criminaliter; ac vicissim. Ita communis DD. cum Panorm. in cit. C. 6. de Accusation. n. 6. Felin. n. 8 Beroius n. 21. Jul. Clarus lib. 5. Sent. §. fin. q. 2. n. 7. & dixi paulò suprà n. 818. Quia juxta L. un. C. Quando Civilis actio Criminali præjudicet, si ex facto descendunt duæ actiones, altera Civilis, Criminalis altera, una non tollit alteram, adeoque si actum est unâ, agi adhuc potest alterâ: modò tendant ad diversa, id est, si civilis tendat ad persecutionem rei familiaris, dum altera tendit ad vindictam. Quod varijs exemplis cit. L. declarat Imperator. Si tamen actio civilis & criminalis ad idem tendunt, una extinguit alteram, & sic definitivâ sententiâ absolutus ab una, non potest conveniri alterâ. Exemplum esto in actione Injuriarum civili & criminali, quia utraque tendit ad vindictam, & neutra rem familiarem per se & immediatè persequitur: hoc solùm discrimine, quòd illâ poenam actori, hâc Judici applicandam petimus. Aliud exemplum dedi cit. n. 818. Hinc actio Injuriarum non tollit actionem Legis Aquiliae: quia hæc rem familiarem, illa vindictam persequitur. Gaill. lib. 1. obser. 65. n. 1. §. 2. Hartmann. lib. 2. tit. 49. obs. 3. à n. 8. Mynsing. lib. 1. obs. 25. & ad §. 10. Inst. de Injur. à n. 3. Schneidvv. ibid. n. 2. §. 3.

827. Quintò. Si absolutus reus ab uno Judice fuit à crimine non principaliter, & per viam inquisitionis vel accusationis, sed solum incidenter & per viam exceptionis in judicium deducto, v. g. si in quæstione civili opponatur contra testem exceptio falsi & per viam exceptionis de crimine falsi cognoscatur, ac reus à crimine falsi testis absolvatur, poterit hac absolutione non obstante postea contra illum procedi viâ ordinariâ. Eadèmq; est ratio

K kkk

de

de eo, qui incidenter tantum condemnatus & punitus fuit poenâ solùm extraordinariâ & leviori, ut tradunt Bald. in *L. Ubi falsi* & *L. Nullum C. de Testib.* Felin. in *C. De his 6. de Accusat. limit. 3.* Roman. *consil. 375.* aliique, quos referunt & sequuntur Maranta in *Specul. tit. de Inquisit. n. 85.* Foller. in *Pract. crim. c. 35. n. 17.* & Farinac. *cit. tit. 1. q. 4. n. 39.*

828. Sextò. Idem dicendum est de casu, quo reus denunciatus Judici Ecclesiastico fuit denuntiatione solùm Evangelicâ, & absolutus vel punitus poenâ solùm medicinali fuit, non verò temporali ac ordinariâ: poterit enim tunc coram alio saltem Judice accusari vel denunciari juridicè & puniri poenâ ordinariâ. Secus, si plenè satisfecisset, quia v. g. vigore talis denuntiationis Judex ad ordinarium & judicialem processum venisset. Salycet. in *L. Ea quidem C. de Accusation.* Panorm. in *C. Novit de Judic.* Felin. *l. c. limit. 4.* Maranta *l. c. n. 86.* Foller. *cit. c. 35. n. 18.*

829. Septimò. Quando absolutus post absolutionem fateatur delictum, ac per consequens, sententiam pro se latam fuisse injustam, poterit ex sua confessione, non obstante illâ absolutione, condemnari: quia sententia, tametsi transierit in rem judicatam, retractatur, si victor fateatur, eam injustè latam esse, ut cum Innoc. Panorm. Anton. de Butr. Aretin. ac aliorum communi tradunt Alciat. in *C. Novit de Judic. n. 40.* & Villalobos in *Collect. Opin. commun. lit. S. n. 37. v. Sententia injusta.* Et quamvis DD. dum ita pronunciant, ferè solùm loquantur de civilibus, idem tamen tenendum esse de sententia & absolutione lata in criminali judicio, rectè asserit, & multis rationibus demonstrat Foller. in *Pract. crimin. p. 1. partis 3. princip. xv. Etsi confitebuntur à n.*

40. Fulgos. in *L. Si confessus ff. de Custod. & exhib. reor. n. 2.* Berouius in *C. At si Clerici 4. de Judic. à n. 67.* Cæterum hæc solum procedunt de confessione facta post sententiam: si enim facta esset ante, eaque non obstante sententia absolutoria lata fuisset, & sic confessio reprobata, valeret sententia & exceptionem rei iudicatæ operaretur, uti cum Innoc. tradit Panorm. in *C. Mulieri 34. de Jurejur. n. 10.* Foller. *l. c. n. 44.* Farinac. *cit. q. 4. n. 43. v. v. Sed huic objectioni.* Præterea procedunt solum de Confessione judiciali & spontanea, nec tormentis aut metu tormentorum extortâ. Nam definitivè absolutus, etiam novis supervenientibus indicijs, molestari amplius non potest, & idcirco si tortura postea adhiberetur, foret injusta, & confessio per eam extorta reo non præjudicaret. Et licet confessio extrajudicialis sufficiat ad torturam, ut cum communi tradunt Mascard. *de Probat. conclus. 530. n. 2.* & Farinac. *q. 82. à n. 6.* nihil tamen operatur, quando reus fuit definitivè absolutus, ut præter alios observant Conradus in *Pract. tit. de Confess. crim. n. 11. limit. 3.* & Farinac. *cit. q. 4. n. 44.*

830. Octavo. Quando reus absolutus fuit non per sententiam, sed per transactionem factam cum parte, poterit eam non obstante à quodam tertio deferri aut accusari: quia transactio & remissio unius non præjudicat tertio. *L. Qui cœtu 5. §. 2. ff. ad L. Jul. de Vi publ. ibi: Qui vacantem mulierem (id est, viduam vel desponsatam) rapuit, vel nuptam, ultimo supplicio punitur; & si pater injuriam suam precibus exoratus remiserit, tamen extraneus sine quinquenni præscriptione reum postulare poterit.* Idemque habetur *L. Si maritus 15. §. Si negaverint 5. ff. ad L. Jul. de Adulter. & L. 1. C. de Abolition.* Est enim hæc inter Sententiam & Transactionem differentia, quod illa facit jus quoad omnes, hæc

verò solùm quoad transigentem. Unde eâ non obstante non tantùm tertius quispiam agere vel accusare potest, ut dixi; sed etiam Judex ex officio procedere, & habitâ de novo inquisitione, novôque formato processu punire, & quidem poenâ ordinariâ, saltem in homicidio, lenocinio, similibusque gravioribus criminibus, juxta communem DD. Videri potest Farinac. *cit. q. 4. à n. 32.*

831. Nonò. Juxta Sperelli *decif. 92. n. 10.* ac alios, si Judex unus, qui infligere non potuit poenam ordinariam, v. g. Ecclesiasticus poenam sanguinis, absolvit reum, judicari hic & puniri poterit ab altero. Verùm hic casus non bene confunditur cum illo, quem posui suprâ *n. 806.* quando videlicet reus punitus fuit à Judice Ecclesiastico, qui infligere non potest poenam sanguinis, quam crimen merebatur: posse tunc nihilominus procedere Judicem laicum, fatendum est. At quando absolutus ab eodem Judice Ecclesiastico est reus sententiâ definitivâ & pronuntiatum super ejus innocentia, non est ratio, cur hujusmodi sententia non pariat exceptionem rei judicatæ coram Judice profano: Tum quòd Jura *n. 819. & 820.* producta sine limitatione loquuntur & absolutè pronuntiant, repeti reum ab altero Judice non posse, nisi de prævaricatione prioris judicij constet. Tum quòd ad sententiam absolutionis impertinenter se habet, à Judice absolvente non potuisse infligi poenam sanguinis. Nam in laicum crimen mixti fori patrantem jurisdictionem habet, eamque absolutam, si Judicem laicum prævenit. Potest igitur de crimine cognoscere, & si compererit, id patratum ab hoc reo non fuisse, eum innocentem pronuntiare. Vnde non est ratio, cur postea laicus se immisceat, nisi ab Ecclesiastico Judice malè judicatum fuisse noverit. Neque obest, quòd Ecclesiasticus non possit

possit infligere poenam sanguinis: hinc enim solum sequitur, quod laicus procedere possit, quando reus est convictus aut confessus puniendus est; eò quod Ecclesiastici Judicis potestas solum quoad illam punitionem deficit, ac propterea à laica potestate supplenda est, non verò quoad absolutionem.

832. Seclusis casibus modò enarratis procedit assertio facta n. 819. non solum tunc, quando Judex, qui absolvit, processit per viam accusationis, sed etiam si ex officio & per inquisitionem, uti tradunt Bartol. *L. Si cui §. lisdem ff. de Accusatione*. Anan. *consil. 17. col. 3.* Dec. *consil. 137.* Alexand. *lib. 1. consil. 11. n. 7.* Gomez *tom. 3. var. resolut. c. 1. c. 26. § 28.* Covarr. *lib. 2. var. resolut. c. 10. n. 5.* Jul. Clar. *lib. 5. Sent. §. fin. q. 53. v. Procedunt etiam*, Beroius *in C. De his 6. de Accusat. n. 20.* ubi testatur de communi. Et quamvis Panorm. Felin. ac alij *in cit. c. 6.* asserant, hoc non procedere de Judice Ecclesiastico, eò quod iste, si procedit per viam inquisitionis extraordinariam solum poenam imponat. Hæc tamen limitatio ex duplici capite locum non habet. Primò: quia hodiernis moribus Judex etiam Ecclesiasticus poenas ordinarias infligit, tametsi ex officio & per inquisitionem procedat, uti dixi supra n. 804. Secundò: quia ad absolvendi potestatem impertinenter se habet, quod procedere ad poenas ordinarias aut non possit aut non soleat, ut modò dixi n. 831. Verum pariter est, quod absolutio facta in uno foro patriat exceptionem rei judicatae in alio, tametsi diversa illa fora non sint sub eodem Principe, sed sub diversis, & in distinctis territorijs, ut cum Bossio, ac alijs rectè tradit & ostendit Farinac. *lib. 1. Prax. crimin. tit. 1. q. 7. n. 26. v. Sed tertia, & Scaccia de Judic. c. 12. n. 84.* Illud omnino æquum est, & ubique observandum videtur, quod teste Farin. *l. c. v. Item pariter*, statuit SS. Ponti-

rex Pius IV. ut rei in contumaciam condemnati & banniti non alibi ad suas defensiones admittantur, quam in loco, ubi condemnatio facta est, vel in Curia generali Provinciae, in qua delictum fuerit commissum.

833. Dicendum est VII. Absolutio facta ab uno Iudice parit exceptionem rei coram alio, non tantum si facta est per viam iustitiae, videlicet quia reus probavit suam innocentiam; sed etiam si per compositionem & dispensationem. Ita Glossa in cit. C. 6. de Accusation. Hostiens. *ibid.* n. 1. Marian. Socin. n. 25. alique Interpretes teste Decio *consil.* 137. n. 1. Jul. Clarus *cit.* §. fin. q. 57. n. 9. Covarr. *lib.* 2. *var. resolut.* c. 10. n. 2. ubi ait cit. Glossam communiter receptam esse, Sperelli *decis.* 134. n. 69. ac alij. Dummodo, ut bene addunt, dispensatio facta sit quoad poenam criminis, & in foro non merè poenitentiali, sed externo, ac à Iudice habente potestatem dispensandi & poenae remittendae. Ratio est: tum quòd dispensatio in locum totalis poenae subrogatur, uti colligitur ex L. *Quid ergo* 13. §. 7. in fin. ff. de his, qui notant. infam. & tradunt Baldus in L. *Cunctos populos* C. de Sum. Trinit. n. 44. & Aretin. *consil.* 163. n. 1. v. *Est ista remissio*: tum quòd criminam semel dimissa amplius in ultionem redire Divina Clementia non patitur, ut ait cit. Glossa.

834. Ubi tamen advertendum est, quòd privata laesi remissio dictum effectum non habeat. Hinc si injuria à Clerico offenso remittatur, non propterea remissa est injuria Ecclesiae facta. *Can. Si is, qui* 23. q. 4. *Can. Salonitanae dist.* 24. Cardin. in *Clement.* 1. de *Poenis* alique Interpp. in C. *ult. de Maledic.* Alexand. de Nevo in C. *Nullus de Foro comp.* n. 4. Anchar. in C. *Contingit de Sent. Excomm.* n. 7. & 8. Ex injuria enim Clerico facta duplex nasci-

nascitur injuriarum actio; una eidem injuriam passio, altera Ecclesiae, utpote cui per Clerici personam fit injuria. Panorm. in C. Postulasti de Judic. & in C. Parochianos, C. Cum desideres, C. Contingit de Sent. Excommun. Anan. in C. Postulasti 14. de Judicis n. 3. & 4. Bartol. in L. 1. §. Item ait ff. de Injur. Carol. de Grassis de Effect. Clericat. effect. 1. n. 581. Sperelli cit. decis. 134. n. 54. Ex quo fit, quod licet Clerico offenso satisfactum fuerit, adhuc debeat Ecclesiae satisfactio. C. Cum desideres §. fin. de Sent. Excom. & ibi Interpp. Hostiens. in C. 2. §. Sanè de Foro comp. Carol. de Grassis l. c. n. 583. Quam doctrinam non semel usum se fuisse ait Sperelli l. c. n. 56. ad obstruenda eorum ora, qui prætendebant, super hujusmodi criminibus, factam per Clericum remissione querelae, non esse amplius procedendum. Neque solum de injuria Clerico factam procedit assertio, sed etiam de Criminibus alijs: cum universim verum sit, quod non obstante transactione partis, ac cusatio à tertio, vel inquisitio à Judice fieri possit, quo Republicae per crimen laesae & scandalis occurratur, ut patet ex dictis n. 830.

835. Sed neque remissio publicam auctoritatem seu à Judice facta reo prodest apud alterum Judicem, si à Judice v. g. Ecclesiastico aut domicilij jam fuit condemnatus in contumaciam, ac postea à laico Judice vel à Judice loci delicti impetrat gratiam & remissionem: potest enim nihilominus ille prior procedere, ut observat Jul. Clar. cit. c. 57. n. 9. & constat ex supra dictis n. 786. & 813.

836. Haec sunt, quae cum in hac controversia, tum in cunctis praecedentibus, partim ut certa, partim ut verosimiliora, proponenda & decernenda esse amore Veritatis & Justitiae existima-

vi: perpensis, quo potui studio, intérque se collatis tam Juribus
quàm assertionibus Doctórum, qui etsi sæpe inter se dissidere vi-
deantur, ac propterea pro pugnantibus sententijs passim addu-
cantur, de diversis tamen ferè casibus, quos à multis malè confu-
sos fecernere studui, loquuntur, réque ipsâ diversa non sentiunt.
Neque vel de Clericorum (de quibus pro ratione, cùm mei mun-
neris, tum materiæ ac temporis, frequens sermo habendus erat)
vel de Laicorum juribus addendo aut demendo quidquam statui,
nisi quod Leges, tam Ecclesiasticæ quàm Civiles, minimè du-
biæ, firmæque rationes (ut mihi quidem cum gravioribus quibus-
que, quos consului, Doctóribus visum fuit) suggerebant. In
quo si forsan à Veritatis scopo, quem unum mihi propositum
habebam, aberravi, non tantùm ab Ecclesia, cujus tanquam Ve-
ritatis Magistræ judicio cùm ista tum reliqua mea omnia vener-
bundus subjicio; sed etiam à privatis quibusvis meliùs
sentientibus in æqui & recti tramitem lubens
me patiar reduci.

Omnia ad majorem Dei Gloriam.

Index Rerum